

Besked
2019-04-18
Dnr: 2018-2.1.2-0017

Klassificering av programvara för omvärldssimulering

Ärendet

Bolaget har den 9 augusti 2018 lämnat in en klassificeringsbegäran till Inspektionen för strategiska produkter (ISP). Begäran avser klassificering av programvaran A som är en mjukvara för taktisk omvärldssimulering.

Bolaget är av uppfattningen att programvaran A inte är krigsmateriel. Till stöd för sin uppfattning har bolaget uppgett bl.a. följande. Programvaran A är från grunden utvecklad för att användas som simuleringsmotor inom en flygfarkosts simulatorverksamhet.

När programvaran A designades har bolaget tänkt brett och gjort allt väldigt generellt för att användningen i framtiden förhoppningsvis skulle utvidgas till andra domäner/områden. Alla modeller som ingår i programvaran A är generella och kan parametersättas antingen för militära eller civila ändamål. Vidare är de fördefinierade entiteter som ingår i programvaran A baserade på öppen information.

Tillämpliga bestämmelser

Vad som utgör krigsmateriel framgår av del A i bilagan till förordningen (1992:1303) om krigsmateriel, krigsmaterielförteckningen. Aktuell krigsmaterielförteckning är SFS 2018:73. De för ärendet tillämpliga klassificeringarna är ML21 a) 1, ML b) 1 och 2 samt ML22 a).

ML21 "Programvara" som särskilt utformats eller modifierats för något av följande:

- a) "Programvara" som särskilt utformats eller modifierats för något av följande:
 - 1. "utveckling", "produktion", drift eller underhåll av utrustning som tas upp i EU:s gemensamma militära förteckning,
- b) Specifik "programvara", med undantag av den som anges i ML21 a, enligt följande:
 - 1. "Programvara" som särskilt utformats för militär användning och för testning, simulering eller utvärdering av militära vapensystem

2. "Programvara" som särskilt utformats för militär användning och för testning eller simulering av scenarier för militära operationer.

ML22 "Teknik" enligt följande:

- a) "Teknik", med undantag av den som anges i ML22 b, som "erfordras" för "utveckling", "produktion", drift, installation, underhåll (kontroll), reparation, översyn eller renovering av de produkter som tas upp i EU:s gemensamma militära förteckning.

I bilagan till förordningen om krigsmateriel finns i del B en definition av programvara. I definition beskrivs termen på följande sätt:

ML21 "program":

En sekvens av instruktioner avsedd för utförande av en process i, eller omvandlad till, sådan form som är exekverbar för en elektronisk dator.

ML21 "programvara":

En samling av ett eller flera "program" eller "mikroprogram" som är lagrade i ett konkret uttrycksmedium.

Bedömning

Frågan i ärendet är om den aktuella programvaran är krigsmateriel.

De tillämpliga ML-kategorierna för den fråga som ska bedömas är ML21 a) 1 samt ML21b) 1 och 2. ML21 a) 1 är tillämplig för att pröva om programvara A är krigsmateriel mot bakgrund av att delar av programvaran ingår i en gripensimulator. Om så inte är fallet är det relevant att pröva om programvaran är krigsmateriel enligt ML21 b) 1 och 2.

Enligt dessa kategorier krävs för att en programvara ska anses vara krigsmateriel att den är särskilt utformad dels för militär användning, dels för testning, simulering eller utvärdering av militära vapensystem (punkten 1) alternativt för testning eller simulering av scenarier för militära operationer (punkten 2). Båda kriterierna behöver vara uppfyllda för att en programvara ska vara klassificerad som krigsmateriel enligt respektive kategori.

Är simuleringsmotorn klassificerad som krigsmateriel?

Bolaget har uppgett att simuleringsmotorn i programvaran A ursprungligen utvecklades för att ingå i en flygfarkostsimulator. Denna flygfarkostsimulator är krigsmateriel enligt ML14. Programvara som är särskilt utformad för drift av krigsmateriel är krigsmateriel enligt ML21 a) 1. Programvaran för driften av flygfarkostsimulatorn utgör därmed krigsmateriel.

Frågan blir då om simuleringsmotorn ska anses vara krigsmateriel för att den ingår i en programvara som är krigsmateriel. Av kontrolltexten framgår att programvara kan vara krigsmateriel. Det anges inte att komponenter, eller program, till programvaran utgör krigsmateriel. Den aktuella simuleringsmotorn är endast ett program i en större programvara. Simuleringsmotorn utgör således inte krigsmateriel trots att den ingår i en programvara som är krigsmateriel.

Är produkten särskilt utformad för militär användning samt för testning, simulering eller utvärdering av militära vapensystem eller scenarier för militära operationer?

Av handlingarna i ärendet framgår det att programvaran A ursprungligen utvecklades för att ingå som motor i simuleringssystem för en viss flygfarkost. Den produkt som nu ska prövas har dock vidareutvecklats. Den har gått från att vara en simuleringsmotor, som var en komponent i flygfarkostsimulator, till att vara ett eget simuleringssystem med egen funktionalitet.

Inledningsvis bör det konstateras att simuleringsprogramvara inte är ett teknikområde som uteslutande används militärt. Den aktuella programvaran har utvecklats för att ha ett brett tillämpningsområden och bolaget har även redogjort för flera olika funktionaliteter som möjliggörs med programvaran. Produkten kan utföra simuleringar för både militära och civila ändamål. Det som påverkar en viss simulering är den data, de scenarier och de beteenden som användaren för in i systemet. Dessa parametrar skapas av användaren genom de verktyg som finns i programvaran.

Programvaran har förmåga att göra simuleringar som kan användas militärt, bl.a. planering av uppdrag och operativ validering av militära flygplan. Den har även förmåga att utföra rent civila simuleringar, bl.a. forskning och studier kring artificiell intelligens samt simulering/analys av vägnät. Vidare har produkten utvecklats för att ha ett brett tillämpningsområde som inte är specifikt för att simulera militära vapensystem eller militära operationer.

Mot bakgrund av denna information går det inte att anse att produkten är särskilt utformad varken för testning, simulering eller utvärdering av militära vapensystem eller för testning eller simulering av scenarier för militära operationer. Eftersom programvaran A är utformad för att ha en generell tillämpning och då simuleringsprogramvara inte endast är relevant för militära användare kan programvaran inte heller anses vara särskilt utformad för militär användning.

Finns det information i programvaran A som är exportkontrollerad?

Av uppgifterna från bolaget framgår att simuleringar i programvaran A görs efter att användaren för in de parametrar som ska gälla för den specifikation simulationen. I programvaran finns verktyg för att skapa dessa parametrar. Det går således att föra in information i programvaran A som är både civil och militär, beroende på vad som ska simuleras.

Frågan är då om programvaran A kan innehålla information som är exportkontrollerad. Om det vid skapandet av entiteter och beteenden i programvaran förs in sådan teknik som krävs för ”utveckling”, ”produktion”, drift, installation, underhåll (kontroll), reparation, översyn eller renovering av krigsmateriel utgör detta kontrollerad teknik enligt ML 22 a). Denna information kommer således att vara exportkontrollerad.

På samma sätt skulle eventuell teknik som genereras av en simulering kunna vara kontrollerad teknik, om det är sådan teknik som erfordras för de ändamål som anges i ML22 a). Detta kan t.ex. vara om programvaran A används för att simulera användningen av prototyper av krigsmateriel som är under utveckling eller som ett led i en översyn av krigsmateriel där simulering sker för att pröva hur en viss produkt skulle fungera vid vissa modifikationer.

ISP:s besked

ISP bedömer att programvara A inte utgör krigsmateriel. Vidare erinrar ISP om att bolaget bör kontrollera om programvaran A vid användning tillförs eller genererar sådan information som utgör teknik enligt ML22 a). Sådan teknik är också exportkontrollerad.

Carl Johan Wieslander
Tf generaldirektör